

Skyld og tilgivelse

Neh 9

"Men du er en tilgivelsens Gud, nådig og barmhjertig, sen til vrede og rig på troskab, så du svigtede dem ikke" (Neh 9,17b).

Hovedtanke

Når Gud giver sit folk syndserkendelse ved at gøre opmærksom på dets adfærd i fortiden, er det ikke for at pine det, men for at pege på nye muligheder.

Introduktion

I romanen "Opstandelse" skildrer Leo Tolstoj et menneskes lange rejse mod sig selv. En nat læser han i et af evangelierne, og for ham bliver det omvendelsens nat. *"Enhver bør stræbe efter Guds rige og hans sandhed*, så vil alt andet gives ham i tilgift. Vi er tilbøjelige til at lede efter *alt det andet*, som vi åbenbart ikke kan finde. Ja, dette er meningen med mit liv, tænkte Nechljudow. Det gamle er forbi, og noget nyt er begyndt ...

Den nat begyndte et helt nyt liv for Nechljudow, ikke så meget på grund af nye livsvilkår, mere fordi alt det, han fra nu af oplevede, fik en helt ny betydning for ham. Hvad dette nye livsafsnit ender med, det vil fremtiden vise" (Leo Tolstoj, *Auferstehung*, Berlin 1983, 314).

Når mennesker møder Gud, erfarer de noget om sig selv og står over for et valg. Det 9. kapitel i Nehemias' Bog fortæller om et møde i bøn mellem et helt folk og Gud. Det, der kommer for en dag, er ikke kønt, men helbredende.

Omvendelse

Neh 9,1-3

Hvilke følger virkninger har oplæsningen af lovbogen og løvhyttefestens fejring?

Baggrund

Neh 9 er en beretning om folket, der samledes den 24. tishri, tre dage efter at løvhyttefesten var forbi. Konteksten sandsynliggør, at netop den dag blev valgt for at knytte an ved den indsigt og de følelser, der havde rystet dem, der havde hørt loven og havde deltaget i løvhyttefesten.

Den grundige undervisning i loven medførte, at de blev bevidst om deres skyld over for Gud. Folket bestemmer sig for at træde frem for Gud igen og bekende fortidens forkastelige svigt (*fædrenes misgerninger*) og dets egen ustabile tilstand (*deres synder*).

Det var dengang almindeligt at vise anger og omvendelse ved at *faste*, iklæde sig grove gevandter (*sæk*) og sidde i aske, støv eller *jord* eller strø det over sit hoved.

Uanset om folket priser Gud eller er ydmygt på grund af egne svigt, er det et resultat af at have mødt Gud i hans ord, der har indvirket på samvittigheden.

Til anvendelse

Bibelen lærer os ikke, at synderen er nødt til at angre, før man kan tage imod Kristi invitation: "Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile" (Matt 11,28). Det er kraften, der udgår fra Kristus, som fører til ægte anger. (Ellen White, *Vejen til Kristus*, Dansk Bogforlag 2019, s. 27).

Til eftertanke

"Kom, lad os gå i rette med hinanden, siger Herren. Er jeres synder som skarlagten, kan de blive hvide som sne; er de røde som purpur, kan de blive [hvide] som uld" (Es 1,18).

Tilbedelse

Neh 9,4-6

Hvad står der i begyndelsen af den fælles bødsbøn?

Baggrund

Levitterne træder frem for folket og opfordrer det til at rejse sig til bøn: "Rejs jer, pris Herren jeres Gud fra evighed til evighed!" I første halvdel af bønnen priser den forsamlede menighed Gud og hans navn. I hebraisk kultur benyttedes navnet ikke blot til at tiltale en person, men udgjorde selve identiteten.

Bønnen indledes med en lovprisning af Jahve som skaber og opretholder af alle ting: "Jeg er den, jeg er". Med dette navn havde Gud præsenteret sig for Moses engang (2 Mos 3,14).

Folket konstaterer: Det er præcis sådan, vi har oplevet ham. Man husker på, hvad Gud er – den trofaste, der har skabt os. Han er den, der opretholder os og altid har holdt ord.

Til fordybelse

Det er vigtigt ikke at glemme Guds trofasthed. Det kan hjælpe til at se ens liv fra den rette synsvinkel og lære at stole på ham også i svære situationer, hvor det kan se ud, som om han er langt væk og nærmest er ligeglad med vores problemer.

I tilbedelsen beskæftiger vi os med Jesu væsen og virke og giver Gud som takoffer "frugten af læber, som bekender hans navn" (Hebr 13,15).

Til eftertanke

"Jeg kan ikke tie om det, du har gjort.
 Du gav dit liv for at udfri mig.
 Jeg kan ikke fornægte, hvad du betyder for mig.
 Hele mit liv tilhører dig alene.
 Og når jeg tænker på, hvor højt du elsker mig,
 og hvor meget jeg har at takke dig for,
 så jubler mit hjerte.
 Jeg kan ikke lade være med at synge.
 Jeg kan ikke lade være med at tale om dig.
 Jeg kan ikke lade være med at prise dig, så længe jeg lever."
 (Albert Frey) [tysk lovsang]

Tilbageblik – 1

Neh 9,7-22

Hvordan beskrives Guds handleen i Israels folks historie fra Abraham til Moses?

Baggrund

Efter at folket har givet Guds navn al ære, ser det i bøn tilbage på sin egen historie.

V. 7-8: Denne historie begynder med stamfaderen Abraham. I visse situationer ser det ganske vist ud til, at det kneb med hans tro, men da han bliver opfordret til at ofre sin søn, tøver han ikke (1 Mos 22). Han lærte at stole på Gud og at være trofast – ikke fra den ene dag til den anden, men i løbet af sin lange vandring med Gud. Jahve fandt hans hjerte trofast. For hebræere indbefattede dette også tankerne og viljen.

V. 9-21: Levitterne taler udførligt om tiden i Egypten og om ørkenvandringen. De mindes Guds gerninger. Han havde set deres lidelse og hørt deres skrig (v. 9). Han havde gjort tegn og undere (v. 10), kløvet havet og kastet forfølgere i dybet. Han havde ført dem om dagen og om natten (v. 12), talt med dem fra himlen og givet dem retfærdige regler (v. 13-14). Han havde givet dem brød fra himlen og vand fra klippen (v. 15), sørget for dem i ørkenen i 40 år (v. 21) og givet dem militære sejre (v. 22). Ved at se tilbage bliver det tydeligt, i hvor høj grad og hvor vedvarende Gud har draget omsorg for sit folk Israel.

Til fordybelse

Denne fantastiske historie har dog også en bagside. På trods af Guds utallige velsignelser forblev folket stolt og handlede egenrådigt (v. 16). Det var ulydigt og rebelsk (v. 17) og dyrkede afguder (v. 18). Gud havde al god grund til at opsige den pagt, som folket gang på gang havde brudt på skammelig vis.

Men Gud er "en tilgivelsens Gud, nådig og barmhjertig, sen til vrede og rig på troskab" (v. 17). Han havde ikke forladt sit folk, men derimod ført det sikkert gennem ørkenen (v. 19) og ledt det ved sin gode ånd (v. 20). Utroligt, men sandt!

Tilbageblik – 2

Neh 9,23-31

Howdan sammenfattes tiden, hvor landet blev taget i besiddelse, og dommer- og kongetiden?

Baggrund

Den næste del af bønnen handler om livet i Kanaan, da israelitterne tog det land i besiddelse, som Gud havde lovet dem. De formerede sig som stjernerne på himlen (v. 23). Nu havde de byer og landområder, huse og brønde, marker og vinbjerge, olivenlunde og frugtplantager. "De spiste, blev mætte og fede, de svælgede i dine rige, gode gaver" (v. 25).

På trods af deres velstand – eller måske på grund af den? – var israelitterne gang på gang troløse over for Gud. *De gjorde oprør og vendte ryggen til din lov* – sådan står der i bønnen. Ja, de dræbte endda de profeter, Gud sendte til dem for at formane dem til at omvende sig (v. 26.29.30).

Alligevel viste Gud gang på gang barmhjertighed, når folket tryglede ham om hjælp. Han gav dem *befriere*, der reddede dem ud af deres fjenders hånd, indtil det æreløse spil begyndte forfra (*mange gange*) – en rammende beskrivelse af dommer- og kongetiden (v. 27-28).

Til sidst mistede Gud dog tålmodigheden. Efter århundreders op- og nedture uden udsigt til forbedring *gav han dem til sidst i fremmede folks hånd* – det vil sige assyrernes og babyloniernes (v. 30). Hvis man troede, at Gud nu én gang for alle havde forladt sit folk, tog man fejl. "Men i din store barmhjertighed gjorde du det ikke af med dem, og du svigtede dem ikke, for du er en nådig og barmhjertig Gud" (v. 31). Det er svært at forstå, men også svært at lukke øjnene for.

"Israels historie er en historie om frafald fra Gud, men det til trods hjalp Gud sit folk gang på gang. Selv efter de to kongerigers undergang og landsforvisningen til Babylon er Israel ikke udsløttet, men kan stadig regne med Guds nåde og barmhjertighed" (SEB 598 (Stuttgarter Erklärungs Bibel)).

Elendighed og erkendelse

Neh 9,31-37

**Hvilken erkendelse kommer den bedende menighed frem til?
Hvilken nødsituation fremlægges til sidst for Gud?**

Baggrund

Efter at den bedende menighed har genkaldt sig sin århundredlange historie med selvkritik og anger, erklærer den sig "skyldig i henhold til anklagen" (*for vore synders skyld*, v. 37). Det afsløres, hvor afgrundsdyb en kontrast der er mellem Guds barmhjertighed og troskab og egen ulydighed og egne svigt. "Du er retfærdig i alt ... du har vist trofasthed, mens vi har handlet uretfærdigt" (v. 33).

På trods af alle overtrædelserne *gjorde du det ikke af med dem, og du svigtede dem ikke*. Gud overlader dem ikke til fortvivlelse og håbløshed, men viser sig som *en nådig og barmhjertig Gud* (v. 31). Han forbliver trofast, selv om mennesker er troløse. I sin store kærlighed frelser han sit folk.

Til fordybelse

Det hjemvendte folk skal betale perserkongen høj skat. "De hersker over vore kroppe og vort kvæg, som de har lyst" (v. 37). Som trælle i deres eget land oplever de den politiske og økonomiske afhængighed og undertrykkelse som *stor nød* (v. 37). Den kan sammenlignes med den *lidelse*, som israelitterne havde erfaret i Egypten (v. 9).

"Du viser barmhjertighed og tilintetgør al min skyld. / Du hjælper mig på benene igen i din trofasthed og tålmodighed. / Du tager min byrde på dig. Intet er for tungt for dig. / Du kaster alle mine synder ud på havets dyb. / Hvem er som du, Gud, der tilgiver synder og uret? / Hvem er Gud ligesom dig? Din vrede varer ikke evigt, for du elsker at være nådig" (Albert Frey) [fra en tysk lovsang]

EKSKURS

Glædelig bod

Læs Neh 9 igen, nu i en anden oversættelse!

Baggrund

Et af de ord, der i det kristne ordforråd har ændret betydning, er ud-sagnsordet "gøre bod". "Det kommer du til at bøde for", siger man, når det gælder hævn eller gengældelse. Etymologisk set stammer "gøre bod" fra "at gøre bedre". I bibelsk sprogbrug betyder "bod" derimod ikke andet end "omvendelse til Gud".

"Det græske ord metanoia er en oversættelse af et hebraisk begreb, som Luther gengiver med 'omvendelse' i Det Gamle Testamente ... Udsagnsordet oversætter Luther med 'at omvende sig'. Ordet 'omvendelse' får os i første omgang til at tænke på en ændring i den synlige livsstil, der indebærer, at visse åbenlyse synder overvindes, og bestemte vaner ændres. Det bibelske ord derimod betegner først og fremmest vores forhold til Gud. Mennesker, der er vendt væk fra Gud, vender sig om mod Gud. Dette vendepunkt griber ind i alt, hvad mennesket vil, føler, tænker og gør. Men selve omvendelsen er en total omvæltning i hele den menneskelige eksistens, et helt nyt liv ...

Man kan med en vis ret spørge, om vores liv er præget af den glæde, som evangelierne lige siden fødselsberetningen (Luk 2,10) taler om. Det er glæden over, at Gud, der tager imod syndere og leder efter de fortabte, er nærværende. Glæden over, at dødsdommen er erstattet af løftet om evigt liv, at den korsfæstede og opstandne, der selv hersker, virker og kalder, er til stede, hvor hans ord høres. Kun der, hvor denne glæde hersker, høres og forstås Jesu ord om omvendelse" (J. Schnie-wind, *Geistliche Erneuerung*, Göttingen 1981, 24.38).

Resumé

Dybt berørt af de seneste måneders begivenheder samles folket til bøn. Det bekender sin skyld og håber på, at Gud vil være uforandret nådig og barmhjertig. Denne indsigt udløser glæde, optimisme og nyt mod.

Spørgsmål til drøftelse

Indledende spørgsmål	1 "Det kristne budskab er det store forbud mod at resignere og den store tilladelse til at håbe" (Helmut Gollwitzer). Hvad tænker I om det?
Neh 9,1-3	<p>2 Hvad er konsekvensen af at adlyde Guds ord?
Har hans ord nogensinde rystet jer?</p>
Neh 9,4-6	<p>3 Hvad lægger I mærke til i forhold til denne form for tilbedelse?
Hvordan forestiller I jer fælles tilbedelse?</p>
Neh 9,7-31	<p>4 Hvordan beskrives Gud i disse vers?
Hvordan beskrives folket?</p>
Neh 9,31-37	<p>5 Hvilken indsigt når menigheden frem til om
... Gud?
... sig selv?
... sin fortid?</p>
Afsluttende spørgsmål	<p>6 Hvordan ser "glædelig bod" ud?
Se fredagsafsnittet.</p>